

Eindrapportage

enquête Varen doe je samen! 2009

Voorwoord

Varen doe je samen! is een project met als doel de risico's te beperken die ontstaan als de beroeps- en recreatievaart in elkaars vaarwater zitten. De betrokken partijen zijn Rijkswaterstaat, alle provincies, Haven Amsterdam, Havenbedrijf Rotterdam, Groningen Seaports, HISWA Vereniging, Watersportverbond, Koninklijke Schuttevaer, ANWB en Stichting Recreatietoervaart Nederland. Het door deze partijen getekende Convenant Varen doe je samen! loopt van 2008 tot en met 2014.

Vanaf 1 september 2009 heeft op de website van het project Varen doe je samen! een korte enquête gestaan. De resultaten geven een goed beeld van de mening van de gebruikers over onder andere het project, de Knooppuntenboekjes en de billboards. Tot eind november hebben maar liefst 774 watersporters en beroepsschippers de tijd genomen om de vragen te beantwoorden, een aantal waar we ontzettend blij mee zijn. Met de resultaten van de enquête kan het project Varen doe je samen! worden verbeterd voor het volgende watersportseizoen.

In dit rapport worden de vragen en resultaten behandeld, en worden aanbevelingen gedaan voor het verdere project.

Met vriendelijke groet,

Hylke Steensma

Stichting Recreatietoervaart Nederland (SRN)
Bezoekadres: Hoofdstraat 82, 3972 LB Driebergen-Rijsenburg
Postadres: Postbus 102, 3970 AC Driebergen-Rijsenburg
T. + 31 (0)343 52 47 49
F. + 31 (0)343 52 47 58
M. +31 (0)6 26 25 48 99
E. h.steensma@srn.nl
W. www.varendoejesamen.nl en www.srn.nl

Fotoverantwoording:

Omslag *Rijkswaterstaat, H. Steensma en H. de Boer*
Pagina's 2 en 6 *H. Steensma*
Pagina 7 *Peter Meeusen, m/s Runamara*

Resultaten enquête

U bent een:

N = 755

	Aantal	Verdeling in %
Recreatieschipper	723	93,4%
Beroepsschipper	32	4,1%
Onbekend	19	2,5%

Van de 774 personen hebben 755 deze vraag ingevuld (recreatie/beroeps).

Ondanks de medewerking van Koninklijke Schuttevaer en de drie havenbedrijven is het aantal deelnemende beroepsschippers laag.

Uit eerder onderzoek van Rijkswaterstaat blijkt echter dat velen wel bekend zijn met het project.

Met wat voor boot vaart u (meestal)?

N = 770

	Aantal	Verdeling in %
Open boot (roei of kano)	6	0,8%
Open zeilboot	21	2,7%
Kajuitzeilboot	236	30,6%
Platbodem	28	3,6%
Open motorboot	42	5,5%
Kajuitmotorboot	377	49,0%
(Ex) beroepsschip	60	7,8%

De meeste deelnemers aan het onderzoek varen met een kajuitmotorboot (49%) gevolgd door een kajuitzeilboot (30,6%).

Hoewel slechts 0,8% heeft aangeven roeier of kanoer te zijn, willen we hier toch meer aandacht aan besteden. Rijkswaterstaat Oost Nederland, Waterdistricten Twentekanalen - IJsseldelta en Neder Rijn en Lek hebben samen met 14 roeiverenigingen in 2008 een convenant getekend en tien tips voor roeiers opgesteld met betrekking tot de veiligheid op het water. Voorbeelden zijn het dragen van een felgekleurde kleding en het niet roeien bij een zicht van minder dan 500 meter. Deze tips worden in 2010 ook opgenomen in de Knooppuntenboekjes van de gebieden waar wordt geroeid.

Op bovenstaande foto is een roeier te zien op de Delftse Schie, die ook druk door de binnenvaart bevaren wordt.

Varen doe je samen! is opgezet om de veiligheid op het water te verbeteren. Dat gebeurt onder andere door het verstrekken van informatie ten aanzien van te verwachten scheepsbewegingen van beroeps- en recreatievaart bij knooppunten in ons vaarwegennetwerk.

Wordt volgens u deze projectdoelstelling behaald?

N = 773

	Aantal	Verdeling in %
Volledig eens	154	19,9%
Eens	414	53,6%
Niet eens / niet oneens	153	19,8%
Oneens	47	6,1%
Volledig oneens	5	0,6%

Het merendeel van de deelnemers (73,5%, volledig eens + eens) vindt dat de projectdoelstelling wordt behaald, 6,7% (oneens + volledig oneens) vindt van niet. Van deze laatste groep is 88,5% recreatie- en 11,5% beroepsschipper.

Helaas kan niet meer worden achterhaald waarom de 6,7% het (volledig) oneens is.

Hoe bent u geweest op de informatie van het project?

N = 773

	Aantal	Verdeling in %
Advertentie in tijdschrift	80	10,3%
Uitreiken flyer op beurs	72	9,3%
Via internet	278	36,0%
Haven/brug/sluis/winkel/	128	16,6%
Via een projectpartner	215	27,8%

De meeste gebruikers zijn op de informatie van het project geweest via Internet en een projectpartner (deelnemende organisatie aan het project).

De website www.varendoejesamen.nl is vanaf maart 2009 ontzettend druk bezocht. Ook worden de pdf Knooppuntenboekjes vele malen gedownload, soms wel vaker dan 1.000 maal per maand.

Van de deelnemers die door een projectpartner zijn geweest op het project laatste groep heeft 90% ook een organisatie aangegeven. 47,4% is op het project geweest door het Watersportverbond en 28,4% door Rijkswaterstaat.

Knooppuntboekjes 'Varen doe je Samen' landelijk verspreid

ROTTERDAM - Dit vaarseizoen zijn alle Knooppuntenboekjes van 'Varen doe je Samen' gedrukt en landelijk verspreid. De boekjes geven tips over (mogelijk gevaarlijke) locaties - in totaal meer dan honderd - waar beroeps- en recreatievaart regelmatig in elkaars vaarwater zitten. Handig voor wie nieuw is in een gebied en een tocht gaat voorbereiden. Voorbeelden zijn de oversteek in het Amsterdam-Rijnkanaal, de Dortsche Kijl, de Volkeraksluizen en de oversteek van Maasmond voor Hoek van Holland.

Deelnemende organisaties

zijn Rijkswaterstaat, alle provincies, de havenbedrijven van Amsterdam, Rotterdam en Groningen, HISWA Vereniging, Watersportverbond, Koninklijke Schuttevaer, ANWB en Stichting Recreatietoervaart Nederland. Het door deze organisaties getekende Convenant Varen doe je Samen! loopt van 2008 tot 2014. Na de zomervakantie wordt alweer begonnen met het actualiseren van de tien boekjes zodat deze in het voorjaar van 2010 weer beschikbaar zijn. Hiervoor zijn de deelnemende organisaties geïnteresseerd in opmerkingen van lezers, waarmee de boekjes zo actueel mogelijk gehouden kunnen worden. Cor-

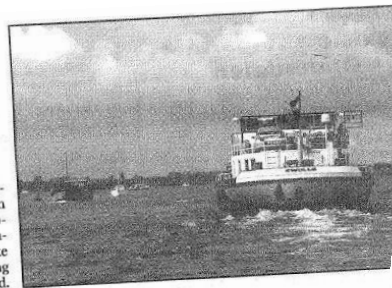

Foto H. Steensma (SRN)

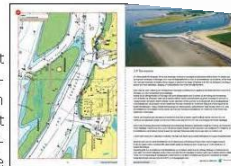
Reacties op Varen doe je samen!

De samenstellers van de Knooppuntenboekjes van 'Varen doe je samen!' zullen na de zomervakantie beginnen met het actualiseren van deze uitgaven. In verband daarmee wordt beroepsschippers en watersporters gevraagd eventuele correcties of suggesties door te geven.

Dit vaarseizoen zijn alle Knooppuntenboekjes van 'Varen doe je samen!' gedrukt en landelijk verspreid. De boekjes geven tips over in totaal meer dan honderd locaties, waar beroeps- en recreatievaart regelmatig in elkaars vaarwater zitten. Na de zomervakantie worden de boekjes geactualiseerd, zodat ze ook in het voorjaar van 2010 weer helemaal up to date zijn. Behalve de papieren versies zijn de boekjes dan ook als pdf vanaf www.varendoejesamen.nl beschikbaar. Correcties en suggesties kunnen worden doorgegeven via info@varendoejesamen.nl.

Wat vind jij van de Knooppuntenboekjes?

Op www.varendoejesamen.nl staat een enquête over de Knooppuntenboekjes. In deze gratis uitgaven staan drukke knooppunten op het vaarwater beschreven en zijn veilige routes aangegeven. Je kunt je mening geven door de enquête online in te vullen. De binnenkomende commentaren worden gebruikt om de serie voor 2010 te verbeteren. www.varendoejesamen.nl

Vermeldingen in de Scheepvaartkrant (links), ZILT Magazine (midden) en het blad MOTORBOOT (rechts).

Hoe gebruikt u de informatie van het project?

N = 771

	Aantal	Verdeling in %
Boekje aan boord	346	44,9%
PDF op PC aan boord	97	12,6%
Alleen boekje thuis	96	12,5%
Alleen op PC thuis	120	15,6%
Helemaal niet	112	14,5%

De meeste mensen hebben een hard copy Knooppuntenboekje aan boord. Opvallend is dat maar liefst 28,1% de boekjes digitaal gebruikt, of aan boord of thuis.

Opvallend is dat 14,5% het boekje helemaal niet gebruikt. Van deze groep is 87,5% recreatie- en 12,5% beroepsschipper. Hier zal in de komende jaren aandacht aan geschonken moeten worden.

Hoe heeft u de hard copy van een Knooppuntenboekje verkregen?

N = 733

	Aantal	Verdeling in %
Meegekregen bij beurs	170	23,2%
Via het projectbureau	138	18,8%
Via een projectpartner	122	16,6%
Anders	303	41,3%

De meeste mensen hebben een boekje verkregen via een haven, distributiepunt (één van de 15 watersportwinkels), watersportverenigingen of andere kanalen.

23,2% via een beurs waar Varen doe je samen! aanwezig was zoals Boot Holland, Hiswa Amsterdam Boat Show of Construction & Shipping.

18,8% heeft een Knooppuntenboekje verkregen via het projectbureau. In totaal zijn in 2009 ongeveer 1.000 'historische bestellingen' verstuurd. Dit waren persoonlijke bestellingen die in 2008 bij Rijkswaterstaat door middel van een antwoordkaart, en in het voorjaar van 2009 via de website van het project zijn geplaatst. In de begeleidende brief is gevraagd om een vrijwillige bijdrage (in de verzendkosten), in totaal is ongeveer € 1.000 ontvangen. Een bedrag die de kwaliteit van de boekjes en de tevredenheid van de watersporters onderschrijft.

Hoe ervaart u de aangeboden informatie?

N = 767

	Aantal	Verdeling in %
Zinvol	655	85,5%
Geen mening	79	10,3%
Geen toegev. waarde	33	4,3%

De aangeboden informatie wordt door 85,5% als zinvol ervaren. Na het eerste jaar dat alle boekjes gedrukt beschikbaar waren is wel duidelijk dat de inhoud vooral voor beginnende watersporters of watersporters die (nog) niet bekend zijn in een bepaald gebied iets toevoegt.

Van de 33 mensen die vinden dat de aangeboden informatie geen toegevoegde waarde heeft is 87,9% recreatie- en 12,1% beroepsschipper. Voor deze waarschijnlijk (zeer) ervaren watersporters is de inhoud gesneden koek.

Wat is uw mening over de Knooppuntenboekjes in het algemeen?

N = 766

	Aantal	Verdeling in %
Zinvol	662	86,9%
Geen mening	90	11,8%
Geen toegev. waarde	14	1,8%

Uit de resultaten blijkt dat de geënquêteerden erg tevreden zijn over de Knooppuntenboekjes.

De informatie is gratis beschikbaar. Daar is verder niet naar gevraagd, maar dat zal ook een reden zijn voor de hoge waarderingen.

Van de mensen die vinden dat de Knooppuntenboekjes geen toegevoegde waarde hebben is bijna 80% recreatieschipper.

Wat is uw mening over de presentatie van de (detail)kaartjes?

N = 762

	Aantal	Verdeling in %
Duidelijk	645	84,3%
Geen mening	101	13,2%
Onduidelijk	16	2,1%

De detailkaartjes van de Hydrografische Dienst en de ANWB geven een duidelijk beeld.

De kaartjes zijn niet geschikt voor navigatiedoeleinden (dat staat ook vermeld), watersporters moeten altijd gebruik maken van een recente kaart en almanak.

Wel wordt soms opgemerkt dat sommige kaartjes een slag gedraaid zouden moeten worden om het boekje niet steeds te hoeven draaien. In sommige gevallen is dat echter door de vorm van het vaarwater of de schaal niet mogelijk. Ook zouden enkele kaartjes verder kunnen worden ingezoomd waardoor deze duidelijker en beter leesbaar worden. Daar wordt in 2010 aandacht aan geschonken.

Wat is uw mening over de op de kaartjes aanbevolen en soms verplichte vaarroutes?

N = 765

	Aantal	Verdeling in %
Duidelijk	629	82,2%
Geen mening	118	15,4%
Onduidelijk	18	2,4%

Over het algemeen vinden de watersporters de soms aangegeven aanbevolen of verplichte vaarroute duidelijk.

Van de deelnemers die de routes onduidelijk vinden is bijna 89% recreatieschipper. Naar een reden is niet gevraagd, maar de schaal van de tekening of de route zelf kan de oorzaak zijn. Daar moet in een volgend onderzoek naar worden gevraagd.

Met de projectpartners is afgesproken dat een aanbevolen vaarroute pas wordt ingetekend als de situatie er echt om vraagt. Als het al erg overzichtelijk is wordt er bijvoorbeeld geen route ingetekend.

Wat is uw mening over de begeleidende tekst?

N = 765

	Aantal	Verdeling in %
Helder	626	82,2%
Geen mening	126	16,5%
Onduidelijk	13	1,7%

De begeleidende tekst wordt door de meeste mensen als helder ervaren.

In het voorjaar van 2009 zijn de teksten van alle Knooppuntenboekjes door Communicatiebureau BCP doorgenomen en geredigeerd om zo een uniforme en prettig leesbare schrijfstijl te krijgen.

Bent u door de gepresenteerde informatie gewezen op alternatieve vaarroutes?

N = 762

	Aantal	Verdeling in %
Nee	408	53,5%
Ja	354	46,5%

Slechts in een aantal boekjes wordt specifiek aandacht geschonken aan een alternatieve route.

Een voorbeeld is de Vecht ten opzichte van het Amsterdam-Rijnkanaal.

Is de gepresenteerde informatie voor u aanleiding geweest om uw vaargedrag aan te passen?

N = 760

	Aantal	Verdeling in %
Nee	466	61,3%
Ja	294	38,7%

De boekjes vormden voor bijna 40% een aanleiding om het vaargedrag aan te passen.

Een aantal mensen gaf aan dat de informatie juist een bevestiging vormde van hoe al wordt gevaren.

Hoe zou u deze informatie in de toekomst wensen te gebruiken?

N = 760

	Aantal	Verdeling in %
Hard copy boekje	443	58,3%
Digitaal vanaf laptop	149	19,6%
Geïntegreerd in navigatieprogramma's	168	22,1%

Op nummer één staat nog steeds het hard copy Knooppuntenboekje.

Meer dan 40% wenst de informatie in de toekomst digitaal te willen gebruiken. Opvallende is dat 22,1% de informatie geïntegreerd in navigatieprogramma's wenst. Daar zal in 2010 beslist aandacht aan geschonken worden.

Bent u bekend met de billboards van Varen doe je samen! langs de vaarweg?

N = 770

	Aantal	Verdeling in %
Nee	284	36,9%
Ja	486	63,1%

In 2009 zijn door Rijkswaterstaat door heel Nederland een flink aantal billboards geplaatst langs de vaarweg.

Het merendeel van de deelnemers was bekend met de billboards.

Laat je zien! Blijf uit de dode hoek!	32,2%
Kijk voldoende achterom	29,5%
Trossen vast? Schroeven uit!	21,9%
Geef elkaar de ruimte	14,0%
Gevaar? Gebruik de hoorn	2,4%

Het billboard over de dode hoek is de watersporters het meest bijgebleven, gevolgd door het bord dat voldoende achterom moet worden gekeken.

Bent u van mening dat het op deze wijze presenteren van vaarweginformatie bijdraagt aan het verhogen van de veiligheid op het water?

N = 759

	Aantal	Verdeling in %
Nee	88	11,6%
Ja	671	88,4%

Uit deze vraag blijkt dat de grootste groep van mening is dat deze manier van informeren de veiligheid op het water verhoogt.

Het gaat dus vooral om 'het op deze wijze presenteren'. De reden waarom de 88 personen (93,1% recreatie- en 6,9% beroepsschipper) dat niet vinden kan helaas niet worden achterhaald. Daar wordt in 2010 aandacht aan geschonken.

Met welk rapportcijfer (1- 10) waardeert u Varen doe je samen!

Gemiddeld geven de deelnemers aan de enquête Varen doe je samen! een 7,5. De recreatieschippers geven gemiddeld een hoger cijfer dan de beroepsschippers.

Recreatieschippers (723)	7,5
Beroepsschippers (32)	6,2
Onbekend (19)	7,2

De deelnemers die van mening zijn dat Varen doe je samen! bijdraagt aan het verhogen van de veiligheid op het water geven gemiddeld een 7,7 als rapportcijfer.

De deelnemers volgens wie het project niet bijdraagt aan het verhogen van de veiligheid op het water geven gemiddeld een 6 als rapportcijfer. Het gaat natuurlijk vooral om 'deze wijze van presenteren'. Er zijn watersporters die vinden dat deze wijze van presenteren niet bijdraagt, maar wel een 9 als rapportcijfer geven.

De recreatieschippers die te spreken zijn over deze wijze van presenteren en geven Varen doe je samen! een 7,7 als rapportcijfer, de beroepsschippers een 7,2.

De recreatieschippers die niet te spreken over deze wijze van presenteren en geven Varen doe je samen! een 6,2, de beroepsschippers een 4,2. Vooral onder de beroepsvaart is er dus nog werk te verzetten met betrekking tot Varen doe je samen!

Nevenstaande foto (uit een serie van drie) is genomen door de schipper van de Runamara. De foto's zijn gepubliceerd in onder andere de Waterkampioen en het Weekblad Schuttevaer en hebben vele reacties losgemaakt. Of het huurjacht vlak voor de brug nu wel of niet had moeten wijken of had moeten wachten is de vraag, maar het de foto geeft een goed beeld van recreatievaart en beroepsvaart in elkaars vaarwater.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

- In relatief korte tijd is Varen doe je samen! een begrip geworden binnen de Nederlandse watersport, vooral onder de recreatievaart.
- De meeste mensen zijn geweest op het project via internet en een projectpartner. Het Watersportverbond en Rijkswaterstaat zijn het meest actief met betrekking tot promotie van het project.
- Gemiddeld geven de deelnemers Varen doe je samen! een 7,5. Recreatieschippers geven gemiddeld een iets hoger cijfer dan beroepsschippers.
- De meerderheid is erg tevreden over de Knooppuntenboekjes. De boekjes zijn zinvol, de detailkaartjes en de soms ingetekende aanbevolen of verplichte vaarroute duidelijk.
- In de toekomst blijft een hard copy Knooppuntenboekje favoriet, maar geïntegreerd in een navigatieprogramma of als pdf op een laptop wordt ook vaak genoemd.
- De billboards van Varen doe je samen! zijn door veel watersporters gezien. Die van de dode hoek is het meest bijgebleven.
- In het verleden is gekozen voor deze manier (Knooppuntenboekjes, hard copy en als pdf te downloaden van de website) om de informatie te presenteren. De meeste mensen zijn van mening dat deze wijze bijdraagt aan het verhogen van de veiligheid op het water. Waarom 12% dat niet is moet in 2010 worden achterhaald.

Aanbevelingen

- In 2010 zal de beroepsvaart nog meer worden geïnformeerd over het project. De meeste schippers kennen het project wel (via onder andere de media en de billboards), maar het is goed als ze op de hoogte zijn van de informatie/aanbevolen vaarroutes die de recreatievaart wordt geadviseerd.
- Getoetst zal worden bij de beroepsvaart of de Knooppuntenboekjes aan dit aspect voldoen.
- Uiteraard wordt de recreatievaart die het project nog niet kent (via jachthavens en watersportverenigingen) niet vergeten.
- In 2009 zijn de mappen en boekjes vooral verspreid op beurzen, door projectpartners en via een aantal watersportwinkels (distributiepunten). Voor een betere landelijke dekking wordt het aantal distributiepunten in 2010 verhoogd.
- In 2010 wordt, in samenwerking met Hiswa Vereniging, ook speciaal aandacht besteed aan het informeren van de verhuurbedrijven.
- Gezien de ervaringen en de berichten en foto's die regelmatig bij ons binnenkomen (zie foto pagina 7) blijft het ook in 2010 nodig om beide groepen van informatie te voorzien.
- Gekeken zal worden om de online informatie in 2010 ook in het Duits en Engels beschikbaar te krijgen.
- In 2010 inzicht proberen te verkrijgen waarom sommige mensen de Knooppuntenboekjes helemaal niet gebruiken of vinden dat het project geen toegevoegde waarde heeft om met deze informatie de boekjes en het project waar mogelijk te verbeteren.
- Men is erg tevreden over de Knooppuntenboekjes (tekst, kaartjes, vaarroutes en foto's). Doel is om in 2010 de boekjes nog completer en actueler beschikbaar te hebben.
- Naar aanleiding van de wens om de informatie geïntegreerd in een navigatieprogramma te kunnen gebruiken worden voor 2010 gesprekken gevoerd met de verschillende aanbieders.
- De oplage van de Knooppuntenboekjes is beperkt. In 2010 wordt de website **www.varendoejesamen.nl** meer gepromoot evenals het downloaden van de boekjes als pdf bestand. Ook worden lezers via de website uitgenodigd om te reageren en verbeterpunten te geven.